

بررسی فراوانی مشکلات سلامتی در افراد سالمند بستری در مراکز آموزشی

و درمانی و خصوصی شهر ارومیه در سال ۱۳۸۲

نوریه امیرزاده^۱، الهام امیرزاده^۲، جمیله امیرزاده^۳

تاریخ دریافت مقاله: ۸۵/۵/۲۱ تاریخ پذیرش مقاله: ۸۵/۶/۲۰

فصلنامه دانشکده پرستاری و مامایی

سال سوم، شماره چهارم، زمستان ۱۳۸۴

چکیده

مقدمه: پیری به عنوان یک عارضه حتمی و قطعی در زندگی انسان پذیرفته شده است و سالمندی پدیده ای است با جنبه های زیستی، روانی و اجتماعی مختلف که تخمین زده می شود تا سال ۲۰۲۵ جمعیت سالمندان از مرز یک میلیارد و یکصد میلیون نفر تجاوز نماید. در ایران اگر چه مشکل سالمندی به دلیل ساختار جمعیتی هنوز به صورت حاد، خود را نشان نداده اما در سالهای آینده به شدت با آن درگیر خواهد شد و لازم است که برنامه ریزی جامعی از هم اکنون صورت پذیرد که آن هم نیازمند شناخت دقیق وضعیت موجود و نیازهای این گروه جمعیتی می باشد. این مطالعه در این راستا و با هدف بررسی مشکلات سلامتی در سالمندان بستری در مراکز آموزشی درمانی و بیمارستانهای خصوصی ارومیه صورت گرفته است.

مواد و روش ها: این پژوهش یک بررسی توصیفی، مقطعی گذشته نگر بوده و جامعه پژوهش، بیمارستانهای دولتی و خصوصی شهر ارومیه در اردیبهشت ماه سال ۱۳۸۲، نمونه گیری مبتنی بر هدف، تعداد نمونه کل بیماران بستری که شامل ۱۲۱۵ نفر بود را شامل می شد. ابراز گردآوری داده ها پرسشنامه از بیش تنظیم شده دو قسمتی بود که اعتبار و اعتماد آن بررسی شده و به وسیله پرسشگران تکمیل گردید. از آمار توصیفی جهت دستیابی به اهداف استفاده شده است.

یافته ها: بررسی نشان داد که بیشترین موارد بستری سالمندان، مردان سالمند با ۵۴/۴٪ و در گروه سنی ۶۵-۷۰ سال را شامل شده و بیماریهای قلبی و عروقی بیشترین فراوانی (۲۱ درصد) و گوش، حلق و بینی با (۴۱ درصد) کمترین فراوانی را شامل می شوند و در ضمن بیشترین مشکلات سلامتی منجر به فوت در سالمندان، حوادث عروقی مغز با ۴۴/۹٪ می باشد.

بحث و نتیجه گیری: براساس نتایج به دست آمده از این تحقیق و این حقیقت که زمینه بیماریهای قلبی از کودکی آغاز می شود؛ بنابراین مسئولان بهداشتی کشور بایستی آموزشهای لازم به خانواده ها را در هر برهه از زمان ارائه داده تا نتایج آن را در سالمندی با کاهش آثار این مشکلات شاهد باشیم.

واژه های کلیدی: سالمند، مشکلات سلامتی

فصلنامه دانشکده پرستاری و مامایی ارومیه، سال سوم، شماره چهارم، ص ۱۳۶-۱۳۳، زمستان ۱۳۸۴

آدرس مکاتبه: ارومیه، خیابان بسیج، جنب بیمارستان عارفیان، دانشکده پرستاری و مامایی - تلفن: ۲۲۲۵۵۲۲ - ۰۴۴۱

۱ مربی گروه پرستاری دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

۲ پزشک عمومی

۳ مربی گروه بهداشت دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

مقدمه

پیری به عنوان یک عارضه حتمی و قطعی در زندگی انسان پذیرفته شده است (۱). و سالمندی پدیده‌ای است با جنبه‌های زیستی، روانی، اجتماعی مختلف، اما تعریف عملیاتی سالمندی معمولاً بر حسب سن تقویمی بوده و سن بالای ۶۵ سالگی را آغاز سالمندی تلقی می‌کنند، گروهی از دانشمندان، سالمندان را در ۲ گروه جداگانه سالمندان جوان (۶۵-۷۵ سال) و سالمندان پیر (بالای ۷۵ سال) مورد مطالعه قرار می‌دهند. با نگاهی به آمار جمعیتی جهان دو پدیده نمایان می‌شود که اولی رشد سریع جمعیت به ویژه در کشورهای در حال توسعه بوده و دومی طول عمر یا امید به زندگی است که پدیده سالمندی جوامع را موجب شده است (۲). امروزه دانش بشری و تحولات به دنبال آن به درجه‌ای از اعتبار رسیده است که می‌توان احتمال رسیدن به یک عمر طولانی را میسر دانست، متوسط عمر در اواسط قرن حاضر ۴۵ سال بود، در حالیکه این روند در ایالات متحده آمریکا به ۸۰ رسیده است (۳). طبق تحقیق سازمان ملل متحد، در سال ۱۹۵۰ حدود ۲۰۰ میلیون سالمند در سراسر جهان وجود داشته که در سال ۱۹۷۵ این رقم به ۳۵۰ میلیون نفر رسیده و تخمین زده می‌شود که تا سال ۲۰۲۵ از مرز یک میلیارد و یکصد میلیون نفر تجاوزی کند که افزایش معادل ۲۲۴ درصد

است، در حالیکه در همین فاصله زمانی انتظار می‌رود که جمعیت کل جهان از ۴/۱ میلیارد نفر در سال ۱۹۷۵، به ۸/۲ میلیارد نفر، در سال ۲۰۲۵ برسد که افزایش معادل ۱۰۲ درصد خواهد بود. بدین ترتیب میزان رشد سالمندان به مراتب سریعتر از رشد کل جمعیت جهان است و دو سوم این جمعیت نیز مربوط به کشورهای آسیایی و اقیانوسیه خواهد بود (۲). طبق سرشماری عمومی جمعیت ایران در سال ۱۳۷۵، حدود ۶/۶٪ کل جمعیت ۶۵ میلیون نفری کشور را سالمندان ۶۰ سال به بالا تشکیل می‌دادند (۴). از یک رو سالمندان، بالاترین مصرف کنندگان خدمات بهداشتی و اجتماعی بوده و روز به روز بر میزان این تقاضا افزوده خواهد شد و از طرف دیگر مسائل بهداشتی سالمندان از مسائل جوانان و میانسالان به کلی متفاوت می‌باشد. متوسط مصرف دارو در سالمندان بالاتر از سایر گروهها بوده، بیشتر آنها از چند بیماری رنج می‌برند (۵). مطالعات قبلی شایعترین علل بستری سالمندان را بیماریهای قلبی عروقی، سرطانها، پنومونی و حوادث عروقی مغزی نشان داده‌اند (۶). علل مرگ و میر نیز به ترتیب سرطانها، بیماریهای قلبی عروقی و عفونتها گزارش شده‌اند (۷). در ایران نیز اگر چه مشکل سالمندی به دلیل ساختار جمعیتی هنوز به صورت حاد خود را نشان نداده، اما در سالهای آینده به شدت با آن درگیر خواهد شد و لازم است که برنامه‌ریزی جامعی از

هم اکنون صورت پذیرد که آن هم نیازمند شناخت دقیق وضعیت موجود و نیازهای این گروه جمعیتی می‌باشد. این مطالعه در این راستا و با هدف بررسی مشکلات سلامتی در سالمندان بستری در مراکز آموزشی درمانی و بیمارستانهای خصوصی ارومیه صورت گرفته است.

مواد و روش‌ها

این پژوهش یک بررسی توصیفی، مقطعی است و در این مطالعه جامعه پژوهش سالمندان بستری در بیمارستانهای شهر ارومیه (شامل بیمارستان امام خمینی، امام رضا «ع»، مطهری، طالقانی، روانپزشکی، آذربایجان، شفا و صولتی) در اردیبهشت ماه سال ۱۳۸۲ می‌باشد. نمونه در این پژوهش را ۱۲۱۵ سالمند بستری در کلیه بیمارستانهای شهر ارومیه در اردیبهشت سال ۸۲ تشکیل داده‌اند. نمونه پژوهش با روش نمونه‌گیری آسان یا مبتنی بر هدف انتخاب شده است. ابزار گردآوری داده‌ها، برگه پرسشنامه از پیش تنظیم شده می‌باشد که بهترین وسیله جهت بررسی و جمع‌آوری اطلاعات لازم از طریق پرونده‌های موجود بود. سؤالات پرسشنامه در ۲ زمینه تنظیم شده. قسمت اول، سؤالات مربوط به اطلاعات دموگرافیک و قسمت دوم در ارتباط با مشکلات سلامتی در سالمندان که سبب بستری آنها در بیمارستان شده و نیز در رابطه

با موارد فوت شده و دلایل فوت سالمندان می‌باشد. در این مطالعه به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روشهای آمار توصیفی استفاده شده است. محاسبات آماری حاصل از اطلاعات به دست آمده، توسط نرم افزار کامپیوتری SPSS انجام شد.

نتایج

نتایج یافته‌ها نشان داد حداکثر (۳۶/۵٪، ۵۴/۴٪، ۱۰۰٪) سالمندان به ترتیب در گروه سنی ۶۵-۷۰ سال، مردان شهری و متأهل بودند. در ارتباط با مشکلات سلامتی سالمندان نتایج، نمایانگر این است که بیشترین مشکلات سلامتی سالمندان بیماریهای قلبی عروقی با ۲۱/۳٪ (جدول شماره ۱) جدول شماره ۱)، توزیع فراوانی مطلق و نسبی مشکلات سلامتی سالمندان بستری در بیمارستانهای شهر ارومیه در اردیبهشت سال ۱۳۸۲

بیماریهای سالمندان	فراوانی	تعداد	درصد
قلبی و عروقی	۲۶۰	۲۱/۰۳۹	
مشکلات بینایی	۲۵۶	۲۱/۰۶	
اعصاب و روان	۱۳۳	۱۰/۸۶	
بیماریهای تنفسی	۹۷	۷/۹۸	
بیماریهای جراحی	۹۱	۷/۴۸	
بدخیمی	۸۰	۶/۵۸	
دستگاه ادراری تناسلی	۸۰	۶/۵۸	
عفونی	۶۴	۵/۲۶	
داخلی	۶۲	۵/۱۰	
ارتوپدی	۵۹	۴/۸۵	
زنان	۳۳	۱/۸۹	
پوستی	۶	-/۴۹	
گوش و حلق و بینی	۵	-/۴۱	
کل	۱۲۱۵	۱۰۰	

و در ضمن بیشترین مشکلات سلامتی منجر به فوت در سالمندان حوادث عروقی مغز با ۴۴/۹٪ می‌باشد. (جدول شماره ۲)

جدول شماره ۲)، توزیع فراوانی مطلق و نسبی مشکلات سلامتی منجر به فوت در سالمندان بستری در بیمارستانهای شهر ارومیه در اردیبهشت سال ۱۳۸۲

عزت فوت	فراوانی	تعداد	درصد
حوادث عروقی مغز	۳۱	۴۴/۹۲	
بیماریهای قلبی عروقی	۱۸	۲۶/۰۸	
بیماریهای گوارش	۶	۸/۶۹	
بیماریهای عفونی	۵	۷/۲۴	
جراحی	۴	۵/۷۹	
بدخیمی‌ها	۳	۴/۳۴	
مشکلات تنفسی	۲	۲/۸۹	
کل	۶۹	۱۰۰	

نتیجه‌گیری نهایی

در پژوهش حاضر با توجه به یافته‌های پژوهش جهت پاسخگویی به سئوالات مطرح شده، چنین نتیجه‌گیری شد که بیشترین موارد بستری سالمندان را مردان سالمند با ۵۴/۴٪ تشکیل داده و بیشترین موارد بستری در گروه سنی ۶۵-۷۰ سال قرار داشته‌اند همچنین معلوم شد که فراوانی بیماریهای قلبی عروقی با ۲۱/۳٪ بیشتر از سایر بیماریها است.

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش بیشترین موارد بستری در سالمندان، در گروه سنی ۶۵-۷۰ سال (سالمندان جوان) و مردان می‌باشد که با پژوهشی از محتشم امیری و گروه سلامتی ایالت واشنگتن^۱ همسوئی دارد (۱۰/۲) یافته‌های پژوهش نشان داد که بیشترین مشکلات

منابع

- ۱- دلاور ب و همکاران. بررسی وضعیت سلامت سالمندان، کتاب مجموعه مقالات سالمندی، جلد ۱، سال ۱۳۷۸، ص ۷-۸.
- ۲- محتشم امیری ز. بررسی علل بستری سالمندان در بیمارستانهای آموزشی شهر رشت، مجله دانشکده پزشکی گیلان، سال یازدهم، ۱۳۸۱، ص ۲۸-۳۱.

^۱ Washington state department of health (WSDOH)

9- Richel W. Care of the Elderly. 6th Ed, Baltimore, Williams and Wilkins, 1995: 312-347.

10- The Specific Difficulties of Health in terms of the age and sex in the Elderly in the year 1999. Washington state Department of Health: Hospitalization Updated: 07/02/2002: 1-4.

۳- مصلحی شاد ۱. اساس طب پیشگیری در سالمندان، کتاب مجموعه مقالات سالمندی، جلد ۱، سال ۱۳۷۸، ص ۹۵.

۴- صادقی ز. کتاب مجموعه مقالات سالمندی، تهران: گروه بانوان نیکوکار، جلد ۱، سال ۱۳۷۸، ص ب.

5- Warmonk M. Supply of Inpatient medical services for Elderly people and Geographical variation in Medical Admission. Public Health, 1997; 11(6): 411-415.

۶- سمیعی ع. طب سالخوردگان، تهران، مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۷۲، ص ۸۲-۷۲.

۷- حاتمی ح. منصوری ف. فاطمی س.م. بررسی اپیدمیولوژیک سالمندان مبتلا به بیماریهای عفونی بستری در بیمارستان سینای کرمانشاه، ماهنامه پزشکی نبض، سال ۶، ۱۳۷۶، ص ۱۶-۹.

۸- حاتمی ح. منصوری ف. فاطمی س.م. واحدی آ. بررسی سالمندان مبتلا به عفونت اداری بستری در سینای کرمانشاه (۷۴-۱۳۷۱)، ماهنامه پزشکی نبض، سال ۶، ۱۳۷۶، ص ۳-۲۱.

A Survey of Health Problems among the Elderly Patients of Medical Teaching and Private Centers of Urmia

N. Amirzadeh¹, E. Amirzadeh², J. Amirzadeh³

Abstract:

Introduction: Oldness is accepted as a certain event and has many social and psychological aspects. It is estimated that by 2025, number of elder population will be more than one billion. Because of the special structure of our population, we have not faced oldness problem very seriously in Iran, but in future we will terribly face it. Preparing a plan of actions is necessary to solve this problem, so it is needed to know about their current problems and requirements. So this research is done to study the health problems among the elderly patients of medical teaching centers of Urmia.

Methods & Material: This research is cross-sectional and retrospective. 1215 patients that referred to all private and public hospitals of Urmia in 1382 were selected by convenience sampling method. Data gathering tools were some questionnaires including 2 parts and their reliability had been controlled and questionnaires were filled by all the patients. Descriptive statistics were used to clarify our research aims.

Results: The research showed that the majority of patients were males (54.4%) and were 65-70 years old. The most common problem was cardiovascular diseases (41%) and the least common problem was otolaryngology and above all cerebral vascular problems that mostly led to death.

Discussion: As the background of cardiac problems begin from childhood so the health authority of our country should try to create the necessary educational courses for families to reduce its consequences in oldness.

Key Words: Elderly, Health Problems

Address: Urmia Nursing & Midwifery Faculty, Basij St, Urmia.

¹ **Instructor of Nursing, Urmia University of Medical Sciences**

² **General Practitioner**

³ **Instructor of Health, Urmia University of Medical Sciences**